

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fors de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

CARTA DELS PARENTS

- ¿Qué escriuhen els cosins de la Garriga?
—Que no hi pujém encare, que las figas son verdas...
—¿Verdas?... Potser ho diuhen perque no las poden haver.

CRONICA

EN política, com en totes las cosas del mon, hi ha gent predestinada, els uns pel costat de la sort; els altres pel cantó de la pega. Tal hi ha qui ab la rifa s' hi arriba á gastar lo que té y lo que no té, sense que may li haja tocat ni una aproximació, y tal altre que un dia cau, posant la má sobre un duro, y al alsarse determina gastarse'l en un décim y de primer antuvi treu la grossa.

Una cosa per l' istil li ha passat al actual arcalde de R. O. don Gabriel Lluch. Quan la divisió dels fusionistas barcelonins, per simples qüestions de rivalitats personals y afanys de preponderancia caciquista, 'l Sr. Lluch va caure sota la figuera de 'n Gamazo, que llavoras era encare de casta lliberal. Hi va caure d' esquena, y allí 's va quedar de nit y de dia, dormint y despert, inmóvil y ab la boca badada.

La figuera Gamazo va ser empeltada de conservadora, y 'l Sr. Lluch no 's va moure de ajegut, ni va tancar la boca un sol instant.

Va assecarse la branca mestra de la figuera: la mort va tallarla; pero hi quedava la branca Maura, y l Sr. Lluch en la mateixa posició, sempre ajegut y boca-badat.

Fins que al últim la branca s' agita, 's desprén una breva y li cau al bell mitj de la boca. La breva de l' arcaldia de Barcelona.

Se comprén que digui qu' ell ha sigut el primer sorprés per aquest accident inesperat. Quan se va ajeure, no ho va fer pas ab l' esperansa de que li caygués la breva, sino per cansanci, per apatia, per displicencia... y si estava ab la boca oberta no era ab cap intenció de arreplegar una ganga, sino per hábit, per costum, porque aixís respirava més bé.

¿Quí s' ho havia de pensar quan en Maura va venir á Barcelona á fer senyors, que d' entre la turba de la gent de bé que l' aclamaren com á salvador de la patria, triaria per arcalde de Barcelona á un esqueix caciquista?... ¿No deya, per ventura, l' insigne Toni, que volia acabar fins ab el recort del caciquisme? ¿No assegurava en el Saló de Llotja, davant de la flor y nata de las classes neutras, qu' ellas y sols ellas eran las cridades á governar el país?...

Y donchs ¿cóm ha sigut qu' entre tants homes acaudalats y presumptuosos, nous en la política, s' haja decidit per un antich polítich fusionista, partícipe de totes las trápalas y manyas en els bons temps de la fusió?...

Qui podria donar explicacions sobre 'l particular es D. Manuel Henrich, el dissident dels Comas y 'ls Collassos, el jefe de un grupo insignificant, sense arrels en l' opinió... y á pesar de tot l' amo de la voluntat de 'n Maura, avants y després de la seva ascensió al poder suprem.

Si l' Henrich volgués parlar ab franquesa, diria:

—Ja veuhen si 'n tinch de poder. Un dia vaig á Madrid y torno ab el nombrament de Fiscal del Tribunal Suprem en favor de 'n Joanet Maluquer, un dels meus tinentes. Un altre dia repeteixo 'l viatge y torno ab el nombrament de arcalde de Barcelona en favor de 'n Gabriel Lluch, l' altre tinent que 'm quedava. Ja tinch, donchs, colcat á tot el partit, porque jo tampoch me quedo en terra... ó sino ja veuran com mentres en Maluquer redacta circulars y més circulars posant en evidencia 'ls seus antecedents lliberals, jo 'm quedo á Barcelona exercint d' arcalde. Arcalde visible será en Lluch; arcalde invi-

sible un servidor de vostés, per lo que gustin manar.

Precisament l' origen de la carrera política de arcalde visible fou *La Crónica de Cataluña*, 'l periódich de que al últim vingué á serne propietari don Manuel Henrich. Periódich sense suscriptors, sense lectors y que hagué de plegar faltat de vida propia, se diria qu' encare conserva, després de desaparècut, la seva organizació y 'ls seus llassos. El propietari manava y 'ls redactors obehían.

Y avuy passa lo mateix. D. Manuel Henrich ha tingut á bé disposar que D. Gabriel Lluch li aguantés la vara.

¿Cóm s' havia de negar á ferho l' home que deu tot lo qu' es á *La Crónica de Cataluña*?

Com á redactor de tisora hi va entrar—conforme aixís ho ha confessat davant dels periodistas poch després de haver pres possessió del càrrech.—Quan els redactors principals se la campavan pel camp granat del pressupost—el Sr. Baró era governador de provincia y Director general de Beneficencia—el Sr. Lluch s' encarregava de la direcció, y en las sevas mans exhalava el periódich son postrer sospir.

Aquests serveys li sigueren premiats, franquejantli las portas de la Casa Gran. ¿Qué més podia desitjar?

En aquella época no era 'l cos electoral el que donava las actas: li estalviavan aquesta feyna els cap-pares del Cassino fusionista, y entés ab ells sigué 'l Sr. Lluch regidor, tinent d' arcalde y l' home de confiansa de D. Francisco Rius y Taulet... Pero, entenemnos: no l' home de confiansa per las grandes ostentosas de la Exposició Universal, sino per las petitesas y miserias de la política de combinacions, acomodaments y xanxullos.

Tal era la seva missió, cumplintla sempre á plena satisfacció del patillut personatge.

Perque 'l Sr. Lluch es dúctil, amable, respectuós ab els seus superiors, fidel cumplidor de lo que li manan... Té sobre tot una gran condició: no s' enfada may.

Ja sab D. Manuel Henrich á qui ha fiat la vara. El Sr. Lluch com la més perfeccionada máquina del seu establiment tipogràfich, imprimirá ab regularitat las formas que li imposin.

Anys enrera, un amich meu inseparable anava per candidat en unas eleccions municipals, y á altas horas de la nit de la vigilia de l' elecció rebé la visita de D. Gabriel Lluch. Entre 'ls dos mediá la següent conversa:

—¿Hola, que 'l porta per aquí?

—Desitjaria parlar una mica de las eleccions de demá.

—¿Y quín interés hi té?... Els fusionistas no hi prenen part.

—Es cert. Pero m' interesso pel Sr. V. Ja veurá, jo he sigut advocat del gremi de alcoholers, y com ell es un dels principals, li estich molt agrahit y desitjo ajudarlo.

—¿En quína forma?

—Si vosté volgués, ens podriam entendre.

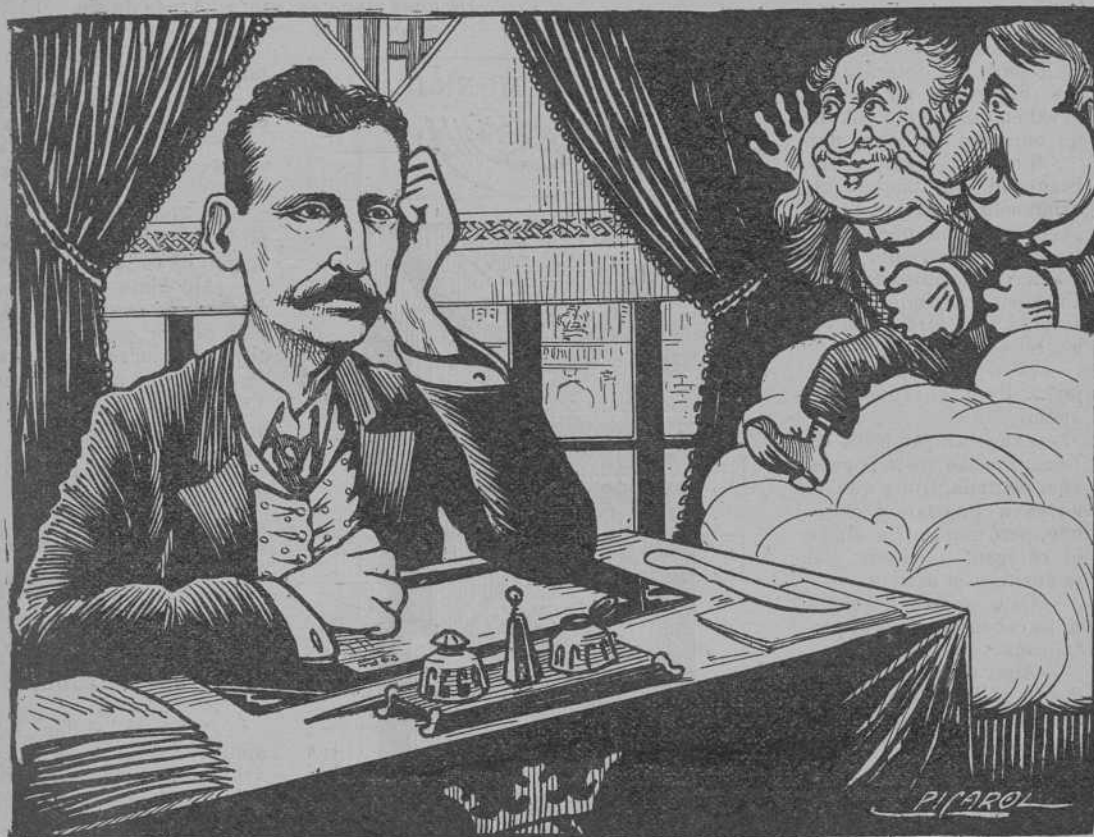
—Dispensi: jo no m' entench més que ab els electors: fassi vosté lo mateix, vaji á trobarlos y entenguis ab ells.

—Está bé... En aquest cas no extranyi que demá treballi.

Aixís y ab quatre frasses banals de despedida, va terminar l' entrevista.

Y verdaderament, l' endemá 'l Sr. Lluch va treballar, conquistant á dos ó tres arcaldes de barri pre-

CONSELLERS D' ULTRATOMBA

—Recórdat forsa de nosaltres, Lluch estimat; fes tot alló que feyam quan anavam junts, y ja veurás, ja veurás com t' immortalisas en quatre días.

sidents de mesa que 's prestaren á fer, cada hu la corresponent tupinada, á favor del seu protegit. No li bastaren emperó pera conseguir el seu propósit. Pero la bona intenció hi era. De fer aquestas habilitats, el bon home 'n deya *traballar*, enriquint l' idioma ab una nova acepció del verb, cusina-germana de la qu' emplean els que 's dedican, per exemple, á *traballar* rellotjes.

Arcalde avuy de Barcelona, hem escoltat las manifestacions que ha fet al possessionarse de la vara, sense prevencions de cap mena, ni en pro, ni en contra. Acostumats á no fer cas de paraulas, als fets ens atenim. Obri ja per propia inspiració, ja mogut per l' arcalde invisible, previnguts estém y ab els ulls oberts...

Cert que 'ls temps han canbiat... Prompte hem de veure si ab els temps ha canbiat l' home. Prompte veurém que tal *traballa*.

P. DEL O.

ENGRUNA

Lo darrer bes que vas dar-me
va deixar mos llabis sechs
y en mon cor una ferida
que no s' ha tancat may mes.
Y encare per tot te cerco

y t' anyoro si no 't veig
y mos llabis los teus buscan
y mon cor ton cor pervers.

JULI PALAU

¡ALS BANYS!

—¡Cóbrador! ¿que va als banys aquest tranvia?

—Sí, senyora: puji...

—¡Oh, pujil... Fassi parar primer...

—¡Ay! ¿No sab agafar els cotxes al vol? ¡Malol!... Me la creya més lleugera. ¡Para, noy, que hi ha una senyora que no 's vol acalorar.

—Prou que n' estich d' acalorada. Desde 'l *Fortupio* que vinch corrent. ¿Que no hi ha puesto per seure?

—Me sembla que no... Ey, á no ser que un d' aquests bons senyors la deixi seure á la falda.

—¿Es á dir que m' hauré d' estar dreta tot el viatge?

—Dreta, dreta... potser no. Devegadas descarrilém y alguns passatjers se 'n van de bigotis.

—Si arribo á saberho...

—¿Qué? ¿S' hauria portat un tamboret?

—Hauria esperat un altre cotxe.

—Sí: y l' altre cotxe potser hauria sigut d' aquells que cada día se 'ls encén el motor, y en lloch d' anarsen de bigotis hauria mort rostida.

—Mestre, 'm sembla que te moltes ganas d'enraonar. ¿Vol dir qu' en aquest banch d' aquí no hi cabo?

—Ni sargento. Cóntiho bé y veurá com nó.

—Donchs jo li dich que sí. Repari, son dotze.

—¡Figuris! Y no més n' hi caben onze. Aixó vol dir qu' encare n' hi sobra un.

—Per xó mateix: sobrantn'hi un, també podrían sobrantn'hi dos.

—Sería bona per ministre d' Hisenda vosté, ab la mena de càlculs que fa. Enretiris una mica, si es servida, que farà puesto á aquest senyor.

—¿Per qué 'l deixa pujar?... Prou estrets que aném.

—¡Ángela! ¡Aquesta es bona! Perque vosté pogués anar sentada, troba que 'ls altres s' haurían d' estre nye, pero perque 'ls altres hi cápigan, considera que ja aném prou estrets.

—Com que sí. ¿Quánts n' hi caben en aquesta plataforma?

—Aquí enganxada al vidre hi té la real ordre del arcalde que ho explica per pessas menudas. Veji: *plataformas redondas, seis*.

—Bueno, á las *redondas*, ¿pero aixó es rodó?

—L' arcalde diu que sí.

—¡Vaya un compás deu gastar el tal arcalde!..

—No ho sé; no l' hi vist ballar may.

—De totas maneras, aquí som més de sis.

—¿Cóm els conta?

—¿Cóm els haig de contar?... Jo, un; vosté, dos...

—Jo no hi entro: soch empleat de la Companyía.

—Sigui com sigui, hasta sense contarli á vosté, som set...

—Es que al senyor tampoch li ha d' incloure: es agutzil de cá la Ciutat.

—¡Ah! Aixís sí: si hem d' anar descontant á vosté, y al senyor y á n' aquell altre, al últim resultarà que aquí no hi ha ningú... Pero 'l *certus* es que hi estém lo mateix que arengadas.

—¡Vaja, no tant! Més estreta deu haver estat algún cop.

—Sí, búrlissen encare. Jo fos general... Ja 'ls acabaría aquests abusos.

—Ja sé cóm: faría sortir l' artillería rodada, y al primer tranvía que vejés ab mitj passatjer més dels reglamentaris, canonada vá, canonada vé...

—Potser sí, si tan m' apuravan.

—En fí, aném á la part més trista. ¿Vol fer el favor?

—¿El favor de qué?

—Deu centimets...

UNA SESSIÓ MUNICIPAL

Vels'hi aquí tot lo que 's veu
quan se juntan aquests manos:

una gran falta d' ideas
y un gran número de vanos.

AL DESPERTAR

—¡Quínas cosas!... Ara somiava que 'm casava ab un marqués y que 'l meu marit me deya: «Vaja, Tuyetas, proul... S' ha acabat el fer de cotillayre.»

—¡Ah! D' aixó sí que no tingui por que se 'n des-cuydin... Allá van.

—Dispensi... ¿Que no 'n tindria uns altres?

—¿Per qué? ¿Que no son bons?

—Jo crech que sí, pero l' *Inglés* hi va tan tocat y posat ab aixó de la moneda, que quan li fem entrega dels quartos, devegadas hi ha pessa de deu qu' está fentla trincar un' hora seguida.

—Pero ¿qué hi troba vosté ab aquesta?

—¡Oh! El metall me sembla superior y de la creu no 'n tinch res que dir, pero la cara... ¿observa quín nas més sospitós té 'l rey?

—¡Que tants romansos!... Tingui, aquí 'n té un' altra. ¡Bo!... ¿Ahónt va aquest minyó ab aquesta maleta? ¿Que 's pensa qu' es una conductora aixó?

—Corris una mica cap aquí y no la molestará.

—No sabia qu' en els tranvías també hi deixessin dur trastos...

—¡De tot, dona, de tot! Aquí hi duhém trastos, farsells, *hos*... No més 'ns falta portarhi mahóns y sorra y feixos de llenya pels forners.

—Y entretant, com més vá, més estrets. Estich tota amarada de suhor.

—Ventis, tontal! Ab aixó si que la companyía no s' hi fica.

—¿Cóm vol que 'm ventis, si no puch bellugarme? ¡Jo m' ofegol...

—Pensi ab els Pirineus que s' aixeribirá una mica.

—Pero, ayay!... ¿cap ahónt aném?

—Fent la ruta de sempre.

—¿Que no va á mar aquest tranvia?

—Avans sí que hi havia anat; pero ara ja fa dos mesos que 's dedica á la circunvalació.

—¡Aixís vosté m' ha enganyat!

—¿Jo?

—Sí, senyor: jo li he preguntat si anava als banys.

—¡Pero no m' ha dit á quíns!

—¡Ah!... ¿De modo que hi va?

—¡Ja ho crech!... Va als banys de suhor, molt bons pel dolor reumátich y per las afeccions de la freixura, dels *palmóns* y de la pell.

A. MARCH

NITS DOLOROSAS

I

Desde 'l meu llit contemplo 'l cel,
inmens, negrés, sense un estel,
igual que un llog de funeral
que s' extengués de pol á pol
y á tot el mon vestís de dol
donantli el tó mes sepulcral.

II

Desde 'l meu llit te veig á tú,
blanca de carns y ab el pit nú,
ofrena fent de goigs sens fi...
y el cel per mí 's torna seré,
la lluna al lit, besantme, vé...
y surt la son y 't fa fugí.

ANGEL VILANOVA

El *compañero* Lluch

Pescat en la presa de possessió del nou arcalde.
L' agraciad, dirigintse als regidors:

—«No vean ustedes en mí al alcalde, sino á un *compañero*...»

Moments després, parlant ab els periodistas:

—«También yo he pertenecido á la prensa; por lo tanto, considérenme como un *compañero*...»

Cap al final, departint ab els alts empleats de la Casa gran:

—«De todos ustedes soy antiguo conocido, mejor dicho, *compañero*...»

De manera que ja ho saben; el nou arcalde es *compañero* de tothom: dels empleats, dels periodistas, dels mateixos regidors. Ja no més falta que ho sigui dels municipals y de la ronda de mataderos.

¿Qué té, donchs, de particular que ja á horas d' ara la mitat dels barcelonins, en compte de dirli l' *arcalde*, li diguin el *compañero* Lluch?

Per supuesto, que d' aquests mots no hi ha que fiáren gran cosa. La experiencia ens autorisa per viure ab rezel.

Una vegada va venir aquí un gobernador que s' deya Sanz Escartin y que també, segurament ab l' idea d' ensabonarnos, com el *compañero* Lluch, va dirigirnos un manifest en el que 'ns feya saber qu' ell no sería per nosaltres un gobernador sinó un *hermano*.

Y tot just feya vintiquatre horas qu' era aquí l' *hermano*, pensant potser que sent tots d' una mateixa familia no hi havia necessitat de gastar compliments, ens feya baldar á garrotadas per la policia en plena Rambla del Mitj.

Per xó, al saber que 'l senyor Lluch posava tan raro empenyo en volguer ser *compañero* de tot bitxo vivent, no son pochs els barcelonins que s' han dit:

—¿*Compañero* y vara de real ordre?... Veyám cóm acabarà aquest *compañerisme*.

Excessiva lleugeresa sería jutjar ja al *compañero* Lluch, apenas,

EL NOU ARCALDE

—Don Manuel, amagui 'ls fils, amáguils, en bona fé, sino tot el món veurá que qui 'l fa ballá es vosté.

com qui diu, assentat en el silló presidencial del Ajuntament; pero si no 'ls seus fets, qu' encare els ha de fer, las sevas paraulas, que ja las ha pronunciadas, cauhen de plé en la nostra jurisdicció.

Si 'l *compañero* Lluch no s' hagués d' enfadar, li diria que pels pochs días que fa qu' exerceix, trobo qu' enrahona una mica massa.

Y á més d' enrahonar massa, opino que deixa anar molts bolas.

¿A qui farà entendre, per eloqüencia que vosté tingui, que 'l Govern va nombrarlo arcalde sense que vosté 'n sapigués res?

—*El primer sorprendido*— ha dit el *compañero* Lluch—he sido yo.

Vaja, home! Aixó díguiho als nens de la Casa de Maternitat el día que 'ls hi vaji á fer una visita: á homes grans y majors d' edat com nosaltres no se 'ns pren el pèl de tan ridícula manera.

—*Vengo aquí sin compromisos de ninguna clase*...

Si don Manuel el sent, se 'n va immediatament á telégrafos y posa un parte urgent á n' en Maura demanantli que 'l destitueixi...

¡Vosté sense compromisos!... ¿Qué s' hi juga que á horas d' ara, als sis días de ser á la Casa gran, ja n' hi han fet cumplir més d' una dotzena?...

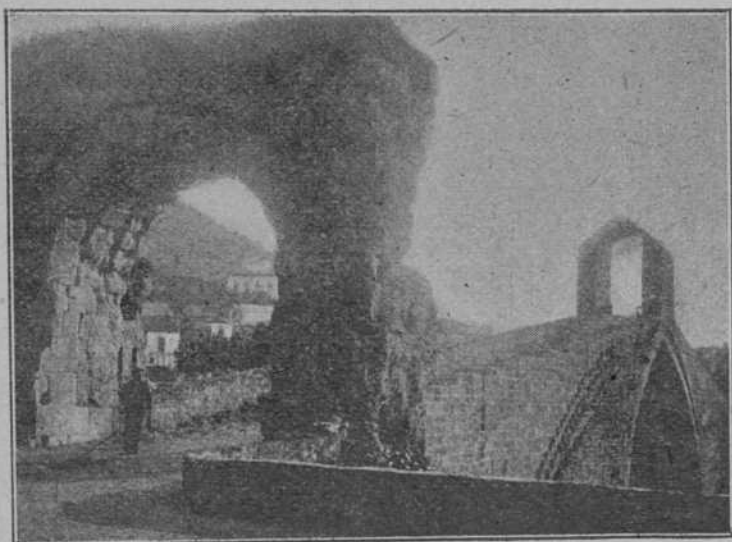
Ho repeteixo: prematurs serán tots els judicis que sobre 'l *compañero* Lluch avuy se fassin. Potser se porti tan bé, que arribi á mereixe una estatua; potser ho fassi tan malament que s' veji expulsat de la Casa de la Ciutat á cops de tronxo.

Lo sensible es que ja hagi enrahonat tant y ab tan mala sombra...

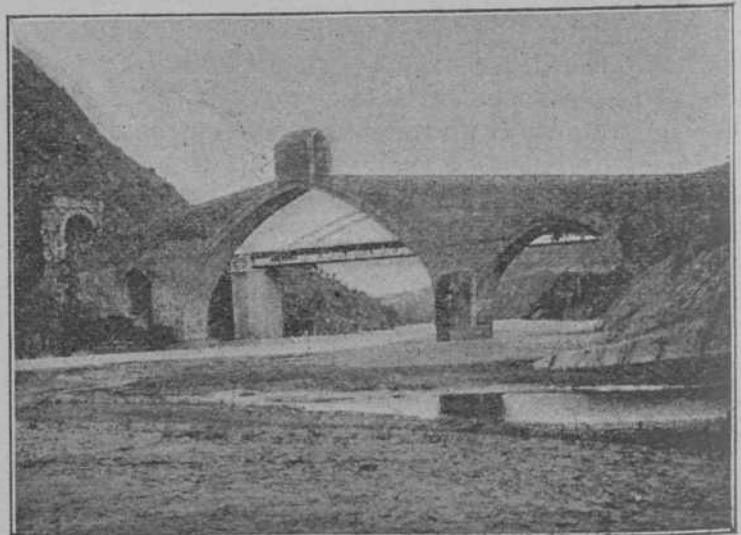
Pel bé d' ell y pel bé de Barcelona, 'm voldria equivocar, pero no puch ocultarho.

Si pel fruyt se coneix l' arbre,

CATALUNYA PINTORESCA

El pont desde l' arch d' entrada.

El pont desde 'l riu.

EL PONT DEL DIABLE, Á MARTORELL

temo molt que'l *compañero* Lluch ens resulti garrofer.

¡Diu moltes garrofes!...

MATÍAS BONAFÉ

TERREMOTOS Y ALTRES EXCESSOS

¡PROU D' AQUESTA CALOR!

¿Qué 'ls va semblá 'l terremoto de l' altre día, lectors? Per allá á dos quarts de quatre y tretze segons, *segons* ens van contá 'ls noticieros va sentirse un tró somort. . En aquell moment històric recordo, com si ara fos, m' estava tranquil á casa prenent el meu cafetó. Ni va cruixir cap cadira, ni 's va sentir cap trontoll, ni va aturarse 'l rellotje, ni va passar res de nou. Pero van llegí 'ls diaris l' endemá de tot aixó els vehins de casa meva y desde *entonces* ja tots sabían de que 's tractava y recordava tothom punt per punt y hora per hora la sísmica connció.

Surt la dona del notari

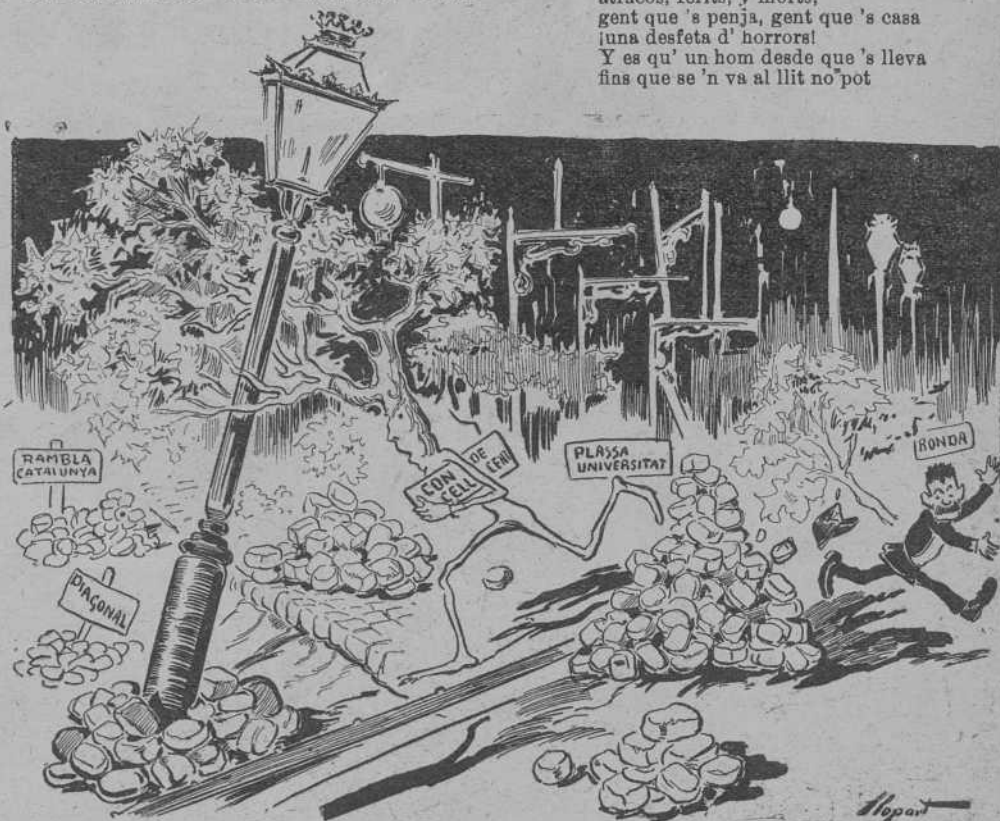
á la finestra del pou y comensa: —Ay, jo m' estava llavoras ventant el foch y 'm va caure un tros de sutje de la xemaneya...

—Y jo—

contesta de l' altra banda la cambra dels senyors del primer pis: —*Aiguris* que feya la siesta y ipóm! sento la porta del quarto y ¡paf! se 'm tanca de cop. Sort que no 'm trobava sola... —Ah, no?... —fa la del según (qu' es guapota y mal casada), y diu á continuació: —¿Qué ho deu fer tants terratremola en 'quest temps, senyor doctor? Y aquest, que viu sobre d' ella, ab molta flemma respón: —Aixó ho fa que no pot ploure! ¡Déixis, de aquestas calors! Veurá, la terra s' escalfa com las personas... y aixó está clar, fá que 'l fenómeno succeheix tart ó dejorn...

D' aquest modo s' explicava el meu vehí, y té rahó. La calor que fá es horrible y l' ardent acció del sol á la gravetat s' imposa, la terra tota 's commou, la sanch del home 's subleva y esdevenen qüestions y tiros y punyaladas y *misteris de dolor*. Pássin els ulls per la prempa y no llegirán sino dramas passionals, suicidis, ¡atracos, ferits, y morts, gent que 's penja, gent que 's casa ¡una desfeta d' horrors! Y es qu' un hom desde que 's lleva fins que se 'n va al lit no pot

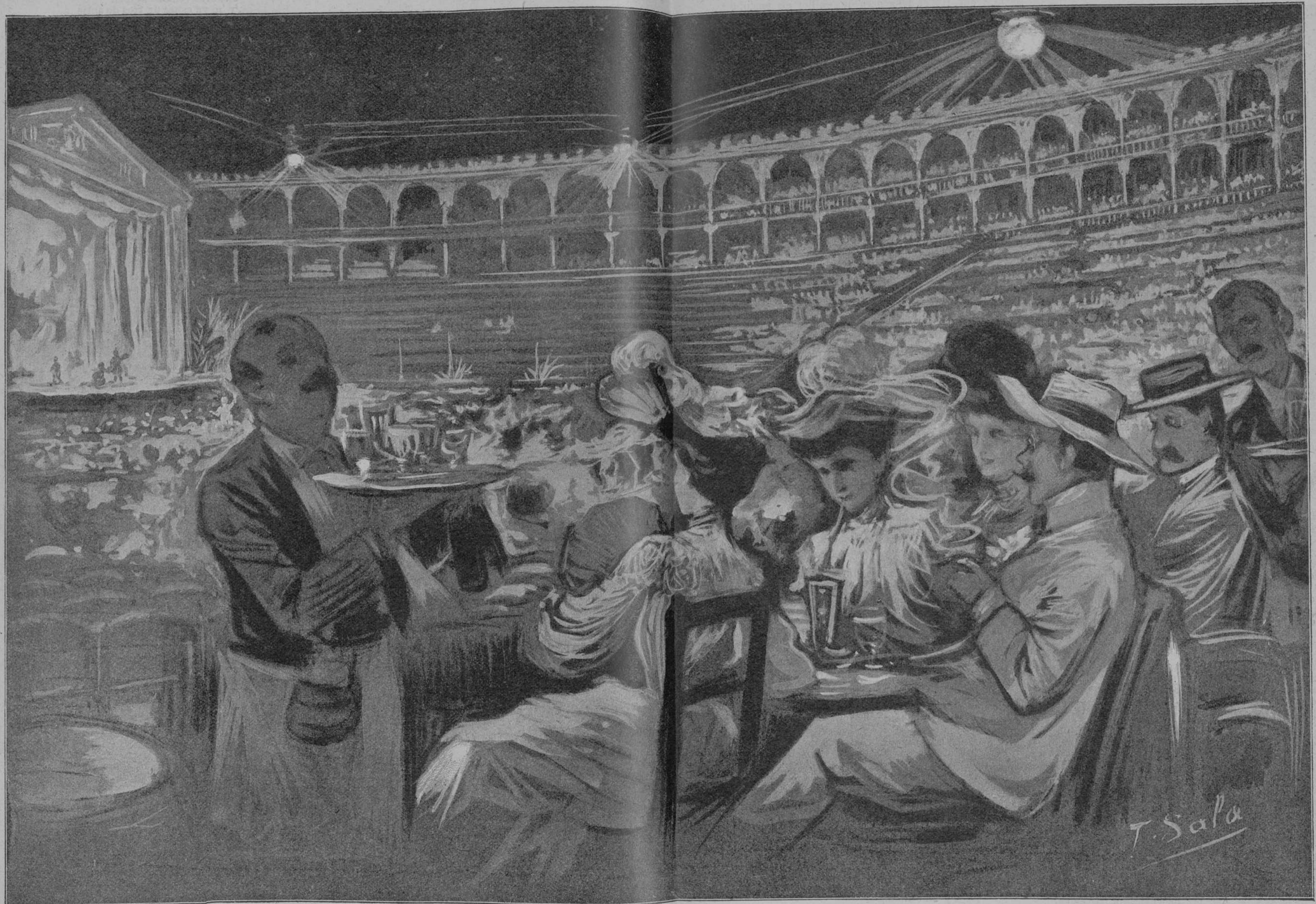
EL TERREMOTO DEL ALTRE DIA

—¡Eso no más nos faltaba!
(deya 'l municipal Xanxo:)

Obras y temblor de tierra...
¡Dios nos coja confesados!

L' ART AL AYRE LLIURE

Las Arenas de Barcelona, convertidas en teatro d' ópera.

Dibuix de T. SALA

sustreures á l' excessiva
influencia del calor.
De graus de temperatura
n' havíam resistit molts
pro may com els que 'ns regala
aquest any escandalós!
que quan un pobre home 's troba
tip y cuyt de tant de sol,
y del foch de las miradas,
y del calfu amistós,
y del caló dels gitanos
(qu' es també un altre caló),
y del clássich calor patri
y altras tebias emocións
y se 'n va á casa per fresca...
llavoras ¡qué m' has dit Roch!
vé el calor de la familia,
y 't puja á coll-y-be 'l noy
y la senyora 't fa festas...
¡y altra volta la caló!

Per compassió, senyó Alcalde,
senyó Alcalde, per favor;
déixis de dictamens y orgas
y atengui la petició:
¡Oxígeno á domicili
y serpentins á las fonts!
Fassi colocá á las plassas
y carrers, ventiladors,
fassi regar pels bombers
las fatxadas de per tot,
y no hi fa res que 'ns apuntin
las mangueras als balcóns.
Atengui aixó, senyó Alcalde,
senyor Lluch, no 's fassi el sòrt;
déixins aná en samarreta
y en calçotets, á tothom:
Pensi que la gent s' abraza
y que ab aquestas calors
convé ventilar l' assumpto
com més aviat millor.

FRA NOI

TÍVOLI

A son terme la temporadeta d' ópera, y després de celebrat y repetit el benefici del gran Manolo Utor que valgué al popular cantant un éxit dels mes famosos, ha comensat sa tasca artística en aquest teatro d' estiu una nova companyia de sarsuela petita que promet molt y que sens dupte s' emportará la poca gent qu' está quedant en la tórrida Barcelona.

A pesar de que no mes donaren rescalfats, el quadro resultá bastant complert com va demostrarse en la funció inaugural, fentse aplaudir molt els Srs. Ruiz de Arana y Daina y las Sras. Sánchez y Julia Gómez, faltant sols parlar del debut de la Srta. Soler que s' anuncia y de quina artista se 'n tenen molt bons antecedents.

Dissapte, estreno de *Bazar de muñecas*.
Vedremo.

NOVEDATS - ELDORADO

Dimars y dimecres respectivament varen despedirse las companyias castellanias de la Guerrero y la Pino. Aquesta última celebrá son benefici el mateix día representant ab molta gracia *Las Flores* dels Quintero y un bonich juguet titulat *Los fiambres*.

La Sra. de Mendoza, en Novedats se despedí ab tres obras d' éxit recient: *Por qué se ama*, *La zagala* y *Porque sí*. De gent ventantse y d' aplausos, no 'n vulguin més.

A Barcelona hi ha gent pera tots els gustos y per xo es que las dugas companyias han tingut bona acullida per part de nostre públich burgés y extrany á tot serho. L' art fins á cert punt naturalista de la Pino y dels seus companys ha agradat com era de suposar á Barcelona,

lo mateix que 'l género de las obras representadas. A aixó deu ser degut que 'ls Guerrero-Mendozas no s' hajin descapdellat aquesta vegada ab dramas antichs y *trajeados*, y que, fugint del género que millor els escau, ó siga el vers enfátich, s' hajin aferrat al cable de la comedia moderna que 'ls hi ve un xich gran á pesar de lo que diguin els critiqueros de *allende el Ebro*.

El resultat es que las dugas botigas d' art, ab tot y sa competencia encarnissada s' han aguantat honrosament y fins deuen haver fet un bonich balans... que bon profit els fassi.

Que tornin quan vulguin y puguin es lo que 'ls desitjém.

Y si aixó no es carinyo, ... ni may.

TEATRO NOU

Demá, dissapte, y baix la experta direcció del conegut actor D. Joseph Bergés comensará á actuar en aquest teatro una companyia de sarsuela gran, posantse en escena el popular *Ki-ki-ri-ki* y els célebres *Sobrinos*.

Bona sort y, sobre tot, ventiladors!

AUTÓMATAS NARBÓN

En el afortunat *Pabelló* de la rambla de Catalunya s' hi ha estrenat darrerament una obra de mágica titulada *Astolfo*, segona part de *La hija del Sol* que tant va agradar als aficionats á aquest género de funcions.

Els senyors Moragas, Alarma y Urgellés han pintat pera dita obra fantástica sis decoracions admirables que resultan molt apropiadas á las condicions del espectacle.

Nota bene: En el pabelló Narbón hi fa una fresca relativa.

Y en aquest temps, caballers,
aixó no 's paga ab diners.

N. N. N.

ALS REALS PEUS

DE SA HERMOSA MAJESTAT

AGNETA SALAS

SENYORA:

Desde que hi vist retratat
vostre real busto en LA ESQUELLA
jo monárquich m' hi tornat;
y m' hi jugo una costella
qu' una Majestat mes bella
no 's troba en cap mes reynat.

Si fossiu reyna, per sort
d' aquesta Espanya tan trista
qu' avuy sembla un poble mort,
tothom seria realista,
y ab Reyna tan... modernista
¡quí pogués sé 'l Rey consort!...

Per salvar la integritat
de vostra patria y persona,
cada home fora un soldat.
Sols en perill, sent minyona,
tindríau una corons:
la de la virginitat.

Podeu tenir per segú
que de vostra monarquia
no n' es contrari ningú..
Ni que fos una heretjía,
que m' agradeu, vos diría,
més que l' intrépit *Lerroux*.

Vostra cara contemplant,
de ma fantasía en alas
mon pensament diu volant:
¡Oh Deu! Si aixís son las salas,
¡las arcobas, cóm serán?

Rebeu, donchs, la admiració
d' un súbdit que així us demostra
que al seu partit fa traició,
y que jutja per la mostra
qu' un bon partit, com el vostre
es sempre 'l partit milló.

Y un cop aquest constituhit,
y en ell pretengui formarhi
tot el jovent distingit,

LAS ESTATUAS DEL SALÓ DE SANT JOAN

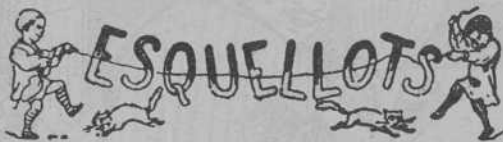

—No, no me causan pavor
vuestros semblantes esquivos...

Los rechionalistas lo han mandat, y cueste lo que cueste, os sacaremos de aquí y os repartiremos por Barcelona, aunque os reventeis protestando.

si 'm voleu per partidari,
jo vull sé 'l primer d' entrarhi
dintre del vostre partit.

PEP LLAUNÉ

Tot sovint Barcelona presència escenas impropies de una ciutat civilisada, ab motiu de la recadació de las cédulas.

Las casas de vehins pobres que no tenen ni per menjar se veuhen assaltadas pels agents de l' Arrendataria que posan má sobre lo primer que troban. Fins maquetes de cusir, l' únich medi de vida de las infelissas costureras, han sigut objecte de la rapacitat dels cedulaires.

No tindrà res d' extrany que qualsevol día adoptin la següent forma imperativa:

—La cédula ó la vida!

Tant exigents ab l' infelís contribuyent, y tan poch escrupulosos ab la corporació municipal!

El preu de las cédulas ve carregat ab un 50 per cent destinat á impost municipal. De aquesta suma, recaudada sense intervenció del municipi, 'n paga l' Arrendataria lo que vol, que no es may de bon tros lo que l' Ajuntament té dret á obtenir.

¿No valdria, donchs, la pena de que 'ls nostres edils suprimissin de una vegada aquest recárrech?

Ja que l' Ajuntament á penas ne cobra res, lo que deixés de pagarse s' ho estalviarian els contribuents.

El Sr. Corominas donava un bon consell al senyor Lluch:

—Jo al puesto de vosté—li deya—no pendria possessió del cárrech en tant no s' hagués resolt favorablement á Barcelona l' assumpto de 'n García Faria.

Pero 'l Sr. Lluch no 's va deixar convéncer.

Se comprén que desde bon principi no haja volgut fer servir la vara d' alsaprém pera remoure un assumpto en el qual potser hi tenen interés, molts dels mateixos que li han donada.

¡Pobre Pubilla, estás ben fresca!

De una *interview* entre un periódich local y 'l nou arcalde:

—«Supongo que no amparará Vd. al caciquismo.

—«Precisamente creo que mi nombramiento se debe á mi interés en aniquilarlo por completo y á ello atenderé preferentemente, porque entiendo que ha de ser fructifero para engrandecer la vida municipal y los intereses de Barcelona.»

Aquesta declaració en boca de un home que tot

LA CRISSIS OBRERA Y LA GENT DE LA CASA GRAN

—¿Socorros pels obrers sense treball? No hi ha fondos, amichs meus. Mil pessetetas que l' Ajuntament guardava en un recó per aquest objecte, me las ha donadas á mí de propina.

lo que ha sigut y lo qu' es, ho deu excludivament al caciquisme, vostés dirán lo que significa.

A nosaltres no se 'ns ocorre sino dirli al nou alcalde:

—Si lo que diu ho diu sense intenció de complir-ho, es un bromista... Ara si 's proposa realisarho es un parricida.

La Junta del Ateneo de Sans ha negat el seu permís al eminent actor Enrich Borrás pera representar en el teatro de aquella societat *El místich* de 'n Santiago Russinyol.

Aquesta negativa es filla, segons diuhen, de la pressió del rector de aquella barriada.

Un enemich de que 's posin en evidencia las virtuts cristianas del protagonista del drama. Un trençador de miralls.

¿Pero es qu' encare no ho sab el rector de Sans?

«Arrojar la cara importa que el espejo no hay porqué.»

L' altre día el Doctor Rubió y Lluch va terminar la serie de conferencias sobre *Literatura catalana* que ha donat en el Saló de Cátedras del *Ateneo barcelonés*.

Els concurrents mes assiduos á las interessants conferencias han sigut sens dupte las estátuas de guix que decoran aquell local.

Els companys de causa, ab tot y tractarse de un conferenciant catalanista y de un assumpto tan catalá... *se llamaron Andana*.

Els son aixís.

Pero 'l Dr. Rubió y Lluch se 'n té la culpa. ¿Qui 'l fa parlar de *Literatura catalana* en aquella casa?

Un' altre vegada anuncihi una serie de conferencias sobre *Xismografia catalanista* y omplirá 'l saló!

Cosas veredes del Cid que farán feblar titellas...

L' insignificant Frederich Pujulá y Vallés que tant ha xerrat contra 'ls artistas catalans que 's veuhen precisats á abandonar l' aymat terror, y que tants xistes ha fet á espatllas de 'n Borrás y en Russinyol, el *cadet* Pujulá, vol endossar al propi em-

CONTRA LA CALOR

—Si no es arreglantho així, ¿qui treballa avuy aquí?

presari don Tirso Escudero un drama titulat *El Genio* ab la pretensió de que se li estreni á la Comedia de Madrid.

El Genio l' ha escrit l' industrioso Pujulá en col·laboració ab D. Emili Tintoré, catalanista convensut y traductor del *Cyrano* al castellá, un altre dels que predican fé y venen vinagre, y dels que permeten que l' inconscient Fredelico digui que *la jovenesa catalana no s' embruteix may en las prácticas cortessanas y del agrahiment...*

El manuscrit está llest, donchs, y en mans d' un representant de la *corca* Castella, pero lo mes segur es que la cosa no passarà d' aquí, ja que l' Sr. Escudero, que també sab fer xistes quan convé, ha dit sense ferhi embuts qu' ell no está disposat á que s' representi á Madrid la *genial* obra del Sr. Pujulá porque creu ab molt bon sentit que *pessas* d' aquest calibre s' han de quedar á casa y es llástima que se 'n aprofitin els *extrangers*.

Aixís es que l' *Geni*, per ara, restarà ignorat.

Y el *titella feble* del regionalisme *avensat* continuarà, com fins ara, essent admirat tant sols dels quatre llogaters del Mecenás Martí que li alaban la bona lletra, de la mitja dotzena demeritoris del entressuelo de la Rambla y de aquell parell de *camareras* de *La Buena Sombra*.

El Sr. Alejandro M^a. Pons, demostra que basta ser clerical pera servir per tot.

El teníam l' any passat de president de la Comissió de consúms, y l' tením ara, desde fá pochs días de vice president de la Junta del Port.

Sense ser comerciant, ni navier, ni res que requereixi coneixements en la materia.

Però ja ho havém dit: es clerical, y com á tal hem de suposarlo inbuhit de la llum divina de l' omni-ciencia.

Als que li posin tatxas en aquest concepte 'ls hi podrà respondre:

—¡Negarme coneixements náutichs á mí!... ¡A mí que casi 'm sé de memoria l' devocionari *El àncora de salvación!*...

Inglaterra 's disposa á celebrar el centenari... ¿de qué dirían?

El centenari de la invenció dels pantalóns de senyora.

Aquesta prenda femenina va comensar á usarse en aquella terra del pudor l' any 1805, en un temps

CONSOLATRIX AFLICTORUM

—¡Aquest ànech m' ha picat!

—No t' espantis: demà 'l tirarén á la cassola... y tú 'l picarás á n' ell.

en que comensaren á ferse de moda 'ls exercicis gimnástichs. Calía que las noyas que s' entregavan á n' aquest *sport* se tapessin las camas per' evitar certas ensenyansas.

L' us dels pantalóns de dona va passar desseguida á Fransa, y allí va transformarse en un objecte de coqueteria, confeccionantse de batista fina y adornantse ab tota mena de puntas, cintas y llassos. Y aixís han arribat fins als nostres días en que se 'n confeccionan de gran luxe y de un preu que no baixa de dos mil franchs!

Y ara perdonin si pagant tribut al *actualisme* 'm fico en aquestas interioritats.

La Perdú publicava días enrera 'ls comptes del monument Robert, comprensius de las sumas recaudadas y de las invertidas en la colocació de la primera pedra.

Aquestas últimas passen de 6,000 pessetas.

Com no soch de la parroquia, res hi tinch que dir.

En cambi, com á catalá, m' ha xocat molt que al final del estat de comptes hi figuri la següent nota: «V.º B.º el President, Albert Rusñol.»

¡Visto Bueno!
¿Qué me 'n diuhen de aquesta castellanada?

Per lo vist el govern francés no 'n té prou ab haver expulsat als cartuixos de aquell país.
Ara últimament ha privat l' entrada á Fransa de

L' ESTIUHEIG DEL REGIDOR

—De manera que vosté aquí á la torre, y 'ls barcelonins que s' arreglin... ¿Y donchs, alló que deya als electors de que may abandonaría 'ls seus interessos?

—Bé, aixó 's diu avans de las eleccions: després... ja es un' altra cosa.

FIGURÍ D' ACTUALITAT

Trajo que ara 's posarán els toreros decadents sempre que observin que 'l públich porta ideas *disolvents*.

cinch centas caixas del licor qu' elaboran els cartuixos francesos establerts á Tarragona.

No 's dirá que Mr. Combes se quedi á mitj camí.
Al expulsar als frares ho fá ab todas las sevas conseqüencias. Ni cartuixos, ni *chartreuse*.
Ni frares en cos, ni frares en esperit.

Espigolat en un periódich francés:

«Últimament en un poble perdut del departament de la Beauce, l' arcalde tingué una idea lluminosa.
»—Senyors—digué en plena reunió del concell municipal:—ja veyeu que aném de mal en pitjor, qu' estém en plé marasme. Y jo 'm dich, ¿per qué no podría ser la nostra una població d' ayguas com tantas otras?

»—Pero si d' aygua no 'n tením ni una gota—observá un dels assistents.

»—Res hi fá—replicá l' arcalde.

»Y desplegó un cartell llampant, que havia fet executar expressament, y que deya aixís:

VILA DE X

CURA SECA

*pera malalts als quals las ayguas no 'ls
hagin produhit efectes.*

»Y guinyant l' ull, exclamá:

»—¿Qué tal? Ab un anunci aixís vindrá ó no vindrá concurrencia?»

Las balansas de la lley
fan com el cor de la ingrata:
¡més que un quintá de rahó...
las mou un unsa de plata!

Las noyas d' avuy en día
valen moltras pesetetas,
¡no pas que siguin mes macas
que las d' un temps., perquè 's venen!

Si ab diners ets pillo,... bueno;
si ets rich y tonto també:
si ets sabi y honrat y... pobre,
¡malament, noy, malament!

Trista es la sort dels que 's volen
no poguentse may unir:
¡pro ho es més la dels que 's casan,
y... no 's poden mantenir.

Es la vida una costella;
y ara vé 'l cas llastimós:
¡de que uns masteguin la polpa,
y els altres... roseguem l' os!

Tan pobrement que s' hi entra,
tan fácilment que se 'n surt;
d' aquest mon... ¡y qué s' hi arrelin
passions, vanitats y orgulls!

ANTOLÍ B. RIBOT

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Colección Diamante (Edición López)

TOMOS PUBLICADOS

1. *R. de Campoamor*. Doloras, 1.ª serie.
2. Doloras, 2.ª serie.
3. Humoradas y cantares.
4. Pequeños poemas, 1.ª serie.
5. Pequeños poemas, 2.ª serie.
6. Pequeños poemas, 3.ª serie.
7. Colón, poema.
8. Drama Universal, poema, primer tomo.
9. Drama Universal, poema, segundo tomo
10. El Licenciado Torralba.
11. Poesías y Fábulas, 1.ª serie.
12. Poesías y Fábulas, 2.ª serie.
13. *E. Pérez Escrich*. Fortuna.
14. *A. Lasso de la Vega*. Rayos de luz.
15. *Federico Urrecha*. Siguiendo al muerto.
16. *A. Pérez Nieva*. Los humildes.
17. *Salvador Rueda*. El gusano de luz.
18. *Sinesio Delgado*. Lluvia menuda.
19. *Carlos Frontaura*. Gente de Madrid.
20. *Miguel Melgosa*. Un viaje á los infiernos.
21. *A. Sánchez Pérez*. Botones de muestra.
22. *J. M. Matheu*. ¡Rataplan!
23. *Teodoro Guerrero*. Gritos del alma.
24. *Tomás Luceño*. Romances y otros excesos.
25. *L. Ruiz Contreras*. Palabras y plumas.
26. *Ricardo Sepúlveda*. Sol y Sombra.
27. *J. López Silva*. Migajas.
28. *F. Pi y Margall*. Trabajos sueltos.
29. *E. Pardo Bazán*. Arco iris, cuentos.
30. *E. Rodríguez Solís*. La mujer, el hombre y el amor.
31. *M. Matoses (Coruelo)*. ¡Aleluyas finas!
32. *E. Pardo Bazán*. Por la España pintoresca (viajes).
33. } *A. Flores*. Doce españoles de brocha gorda.
34. }
35. *José Estremera*. Fábulas.
36. *Emilia Pardo Bazán*. Novelas cortas.
37. *E. Fernández Vaamonde*. Cuentos amorosos.
38. *E. Pardo Bazán*. Hombres y mujeres de antaño.
39. *J. de Burgos*. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. *E. Pardo Bazán*. Vida contemporánea.
41. } *Jacinto Laballa*. Novelas íntimas.
42. }
43. *Fr.ª Sarasate de Mena*. Cuentos vascongados.
44. *F. Pi y Margall*. Diálogos y Artículos.
45. *Charles de Bernard*. La caza de los amantes.
46. *Eugenio Sué*. La Condesa de Legarde.
47. *Rafael Altamira*. Novelas y cuentos.
48. *J. López Valdemoro*. La niña Araceli.
49. *Rodrigo Soriano*. Por esos mundos...
50. *Luis Taboada*. Perfiles cómicos.
51. *B. Pérez Galdós*. La casa de Shakespeare.
52. *J. Ortega Munilla*. Fifina.
53. *F. Salazar*. Algo de todo.
54. *Mariano de Cavia*. Cuentos en guerrilla.
55. *Felipe Pérez y González*. Peccata minuta.
56. *Francisco Alcántara*. Córdoba.
57. *Joaquín Dicenta*. Cosas mías.
58. *J. López Silva*. De rompe y rasga.
59. *Antonio Zoraya*. Instantáneas.

60. *José Zahonero*. Cuentecillos al aire.
61. *Luis Taboada*. Colección de tipos.
62. *Beaumarchais*. El Barbero de Sevilla.
63. *Angel R. Chaves*. Cuentos de varias épocas.
64. *Alfonso Karr*. Buscar tres pies al gato.
65. *Francisco Pi y Arsuaga*. El Cid Campeador.
66. *Vital Aza*. Pamplinas.
67. *Antonio Peña y Goñi*. Río revuelto.
68. *Enrique Gómez Carrillo*. Tristes idillos.
69. *Nicolás Estévanes*. Calandracas.
70. *V. Blasco Ibáñez*. A la sombra de la higuera.
71. *A. Dumas, hijo*. La Dama de las Camelias.
72. *Joaquín M. Bartrina*. Versos y prosa.
73. *Francisco Barado*. En la brecha.
74. *Luis Taboada*. Notas alegres.
75. *Xavier de Montepín*. La señorita Tormenta.
76. *Antonio Zoraya*. De carne y hueso.
77. *Xavier de Montepín*. Muerto de amor.
78. *Conde León Tolstot*. Venid á mí....
79. *Alfredo Calderón*. A punta de pluma.
80. *Enrique Murger*. Elena.
81. *Luis Taboada*. Siga la broma.
82. *Laura García de Giner*. La Samaritana.
83. *Cyrano de Bergerac*. Viaje á la luna.
84. *Eugenio Antonio Flores*. ¡Huérfana!
85. *Íván Tourgueneff*. Hamlet y Don Quijote.
86. *Alicia Pestana (Cafel)*. Cuentos.
87. *Angel Guerra*. Al sol.
88. *T. Dostoiéwsky*. Alma infantil.
89. *Edmundo de Amicis*. Aire y Luz.
90. *Laura García de Giner*. Valentina.

Precio de cada tomo, 2 reales

RESUMEN

DE LA

HISTORIA DE ESPAÑA

POR

NICOLAS ESTÉVANEZ

Un tomo en 8.º, encuadernado, Ptas. 2

MANUAL PRÁCTICO

PARA EL CULTIVO DEL ALGODON

POR

CARLOS SHELLY

Un tomo en 8.º, Ptas. 3

GUÍA

DE LOS

FERROCARRILES DE ESPAÑA

2 reales

C. GUMÁ

Entre faldillas y pantalons

Preu 2 rals

C. GUMÁ

SOTA LA PARRA

Preu 2 rals

NOTA.—Tot hom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franquieg al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no 's remèt ademés un ral pera certificar. Als corresponals se 'ls otorgan rebaixas.

UNA MAMÁ MODELO

—Ja pots destaparte, nena: tots t' están mirant.